

1. Menneskerettighedskomiteen.

Ifølge konventionens art. 28-39 oprettes — i lighed med konventionen om afskaffelse af racediskrimination — en komité på 18 medlemmer, som udpeges af de deltagende stater for 4 år ad gangen, dog således at halvdelen vælges skiftevis hvert andet år.

De østeuropæiske lande var principielt imod forslaget om en komité, men under indtryk af afro-asiaternes positive indstilling til tanken ændrede de deres oprindelige holdning og koncentrerede sig til gengæld om den del af det afro-asiatiske forslag, ifølge hvilket komiteens vigtigste funktioner hviler på et fakultativt grundlag.

Fra sovjetisk side foreslog man at udelade art. 38, ifølge hvilken komiteens medlemmer skal afgive en højtidelig erklæring om at ville handle upartisk og samvittighedsfuldt. Det sovjetiske forslag blev imidlertid forkastet med 19 stemmer for, 47 imod, medens 27 afstod.

Ifølge menneskerettighedskommissionens udkast skulle komiteens (9) medlemmer have været udpeget af Den internationale Domstol, men domstolens rolle i denne forbindelse blev nedstemt. Fra vestlig, herunder *dansk*, og latinamerikansk side udtrykte man forståelse herfor, medens man samtidig anførte, at man burde opretholde den forbindelse mellem komiteen og domstolen som rådgivende og dømmende organ, der var etableret i tre senere artikler i det oprindelige udkast. Dette var et forsøg på at fastholde en saglig vurdering af domstolens betydning trods den voldsomme uvilje mod domstolen, der var opstået som følge af afvisningsdommen i Sydvestafrika-sagen i juli 1966. Imidlertid forkastedes alle tre artikler indeholdende mulighed for indhentelse af responsa fra eller for en slags appel til domstolen.

2. Rapportsystemet.

Ifølge art. 40 påtager de i konventionen deltagende stater sig at tilstille komiteen beretninger om de forholdsregler, de har vedtaget, og de fremskridt, der er gjort for at sikre de rettigheder, der omfattes af konventionen. Komiteen skal studere disse beretninger og sende dem med almindelige bemærkninger til de deltagende stater, og vil ligeledes kunne sende dem til ECOSOC.

Art. 40 indeholder den eneste obligatoriske forpligtelse for de deltagende stater, men også denne artikel er afsvækket i forhold til menneskerettighedskommissionens udkast.

3. Kommunikationssystemet.

Ifølge art. 40 oprettes et kommunikationssystem på fakultativ basis, d. v. s. at de konventionen tilsluttede stater kan afgive en erklæring om, at de anerkender komiteens kompetence til at modtage og behandle „henvendelser“ (ikke „klager“ som i det oprindelige udkast) fra en anden deltagende stat, der gør påstand om, at konventionens forpligtelser ikke overholdes. Komiteen kan, såfremt vedkommende stats klageinstanser forgæves er søgt anvendt til opnåelse af oprejsning, tilbyde de uenige parter sine bona officia og søge at nå til en mindelig løsning af uoverensstemmelserne.

Systemet forudsætter, at mindst 10 af de deltagende stater har anerkendt ordningen; en stat kan på et hvilket som helst tidspunkt trække denne anerkendelse tilbage, dog ikke med virkning for en allerede indgivet henvendelse.

Et fransk forslag, der forudsatte et obligatorisk kommunikationssystem fra stat til stat, men stærkt begrænsede komiteens beføjelser i forhold til menneskerettighedskommissionens udkast, blev forkastet med 14 stemmer for (herunder de nordiske lande), 44 imod, medens 31 afstod.

4. ad hoc mæglingsproceduren.

Ifølge art. 42 kan komiteen, dersom dens forligsbestræbelser ifølge art. 41 mislykkes, med vedkommende staters forhåndssamtykke udnævne en ad hoc mæglingskommission, bestående af 5 personer acceptable for de pågældende stater. Hvis det ikke i løbet af et år er lykkedes ad hoc kommissionen at mægle imellem de omhandlede stater, skal den til komiteen afgive en beretning om sagen tillige med sine synspunkter om mulighederne for at nå til en mindelig løsning. De pågældende stater skal inden en 3 måneders frist meddele komiteen, hvorvidt de kan eller ikke kan godkende mæglingskommissionens beretning.

Forbilledet for mæglingskommissionen er på samme måde som for menneskerettighedskomiteens vedkommende taget fra konventionen om afskaffelse af alle former for